

Du missade väl inte ...

Ny tävling:
**Rimma
loss en bok**
sid 18

**Domaren om
domsöndagen** sid 17

**Bromsa julen
i november** sid 19

**Min kyrka
med Philip
Teir**
sid 19

Med paradisdrafter som effektiv fond diskuterade Helbe Pajari, Ehrengard Högnäs och Bo Lönnqvist klädesplaggens roll i tid och evighet.

Diskussion på Designmuseet

Textilier för kropp och kyrka

Mao Lindholm

Det är inte oväsentligt hur vi är klädda vid dödens port, inte heller hur vi pryder det sakrala rummet under livsvandringen.

– Det skulle vara som en dröm om Borgå stift hade råd att anställa en person som kunde ta sig an kyrkorummets estetiska krav. Det kunde rent av fungera som förebyggande mentalvård.

Textilkonstnär **Ehrengard Högnäs** från Kvevlax, vars textilier pryder många församlingshem, kyrkor och offentliga byggnader i Österbotten, har som få andra i Svenskfinland engagerat sig i det sakrala rummets utsmyckning. När hon i en paneldiskussion i samband med Johannes församlings kulturvecka *Helig* tog upp frågan ur stiftsperspektiv var det inte

första gången. I ett brev till biskop **Gustav** för några år sedan betonade hon betydelsen av kyrkotextilier och deras vård.

En tid senare gjorde stiftet, eventuellt som en följd av brevet, en första kartläggning av textilier i de finlandssvenska församlingarna och kyrkorna. Nu är det dags för nästa steg, anser Högnäs.

– Under kulturveckan har det understrukits att religion och kultur är tvillingsystrar. Om man överför den tanken på ett rum kan man säga att rummets helighet och rummets estetiska kvaliteter hör intimt ihop.

Svart och vitt

”Kläder för tid och evighet” var en av rubrikerna under kulturveckan. Utgående från **Goethes** dikt *Geburt und Tot* styrde diskussionsledaren, professor emeritus **Bo Lönnqvist** in tankarna på begreppen födelse och död, havet, vävnaden och livet.

– I den här dikten avspeglas inte den lineära utan den cykliska tiden, den som vi ser i naturens gång.

Med ansats i Tredje Moseboken och Matteusevangeliet om klädernas betydelse rörde sig debattörerna obehindrat över tid och rum. Tunikan, mässhaken, och alban består alla av ett enda tygstycke med håll för huvudet och står som ett slags modell för klädesplaggens grundkonstruktion.

Samma tanke går igen i **Helbe Pajaris** paradisdrafter – kläder designade för den döda. Textilkonstnären Pajari, som är född i Karelen och nu bor i Korpo, studerar vid sidan av sitt konstnärssyrke för en magisterexamen vid Jyväskylä universitet.

– När vi döps har vi en vit dräkt, när vi konfirmeras bär vi en vit alba. Det är därför naturligt att vi också ikläds en vit dräkt när vi går mot evigheten. Bakom var och en av de tre

som diskuterade kläder för tid och evighet stod en modelldocka klädd i paradisdragt – en krass påminnelse om livets förgänglighet men också en antydning om estetikens betydelse i tid och rum.

Bo Lönnqvist påminde åhörarna om att den svarta färgen som symbol för sorg är ett tämligen nytt fenomen i västerländsk kultur. Via protestantismen och det spanska modet på sent 1500-tal blev svart festklädsel ett synligt attribut för det holländska borgarskapet och calvinisterna.

Men klädmodet är nyckfullt, konstaterade Lönnqvist.

– På 1920-talet när svart tyg inte gick att uppbringa gav prästerna i Finland lov åt konfirmanderna att använda billigt lakanstygg för alborna.

Kropp och rum

För Ehrengard Högnäs, som är född på Helgoland mitt i Nord-

sjön, innebär havet oändlighet och horisont. I en väv i församlinggården i Korsnäs utgör bårens mast samtidigt Kristi stav, likaså går klädedragt och segel in i varandra.

– En seglats är riskfylld, och det är också livet. Men det finns Någon som ger oss trygghet när det gungar.

Goethes ord om livet som en glödande väv kan även ses bokstavligt: varp och väft, ränning och inslag korsar varandra, skapar mönster och struktur. Väverkonstnären även in sin egen själ i konstverket, undrade Lönnqvist.

– Ja absolut, själen är involverad i den skapande processen, annars skulle det inte fungera.

För Ehrengard Högnäs bildar rum och vävnad en helhet, för Helbe Pajari handlar det om kropp och klädnad. I bådas liv skapar tråden – livets och vävens – mening och mönster.